

Óscar Candendo –150è aniversari del naixement de Max Reger

Orgue al Palau

Diumenge, 29 d'octubre de 2023 – 18 h

Sala de Concerts

Amb la col·laboració de:

Membre de:

Programa

Óscar Candendo, orgue

Max Reger (1873-1916)

Tocata i fuga, op. 59, 5-6

Johann Sebastian Bach (1685-1750)

Ach Herr, mich arme Sünder, BWV 742

Aus tiefer Not schrei ich zu dir, BWV 687

Max Reger

“Adagio assai” de la *Suite núm. 1 en Mi menor*,
op. 16

“Scherzo” de *12 peces per a orgue, op. 65/10*

Johann Sebastian Bach

Erbarm dich mein, O Herre Gott, BWV 72

Max Reger

Fantasia i fuga en Re bemoll, op. 135b

Durada del concert: 60 minuts sense pausa.

La durada del concert és aproximada.

#orgue #músicauniversal

Poema

els meus ulls tenen forats
si hi endinso aquestes mans
m'estiro la flor
de les entranyes

el calze que té l'oracle
al seu final

Laia Llobera

Paradisia (2023)

Presentació

'Den Manen Max Reger' 1873/2023 - Un homenatge

L'estiu de l'any 1896 un jove compositor de vint-i-tres anys anomenat Max Reger enviava *"la seva millor obra fins al moment"*, la *Suite op. 16* (de la qual avui escoltarem el segon moviment), a un dels seus referents musicals indiscutibles, Johannes Brahms, que va acceptar l'ofrena molt agraït, encara que aclaparat per la generositat del remitent i lleugerament espantat (*"mich erschreckt"*) per l'audàcia de la composició.

Anys després, Arnold Schönberg afirmava: *"Considero Reger un geni"*. I Paul Hindemith anava més enllà i exclamava: *"Max Reger va ser l'últim gegant de la història de la música. La meua pròpia obra és inconcebible sense ell"*.

Malgrat la indubtable autoritat dels compositors esmentats, la seva exigència i nul·la impressionabilitat en matèria musical, i la fermesa de les seves assercions, l'obra de Reger no ha transcendit els límits de determinats cercles, no gaire nombrosos encara que significatius. (Cal afegir-hi que el nostre homenatjat va tenir –i té– detractors igualment importants i, per dir-ho així, entusiastes; per exemple, Stravinsky –que va conèixer personalment Reger– era breu i contundent: *"El trobo tan repulsiu com la seva música"*).

Sigui com sigui, el programa d'avui té la pretensió de donar a conèixer el nostre compositor més enllà dels esmentats cercles de músics més o menys experts i, així mateix, s'atreveix a qüestionar un desconeixement que, si bé considero explicable fins a cert punt (no ens enganyem, la música d'un creador com Reger, titànic, excessiu en tots els sentits, autor d'un immens catàleg concebut en poc més de quaranta anys d'existència complicada, no és "fàcil"; ni per a l'oient, ni per a l'intèrpret ni per a l'estudiós); el desconeixement és, doncs, explicable fins a cert punt, però, en cap cas sembla fàcilment justificable: com és natural, un pot estimar (Schönberg i Hindemith) o detestar la música de Reger (Stravinsky i també, encara que menys, Mahler), o, més probablement, no estar en cap d'aquests extrems (Richard Strauss, destinatari de l'última obra del nostre programa, que com a mínim envejava l'extrema facilitat i fecunditat musical de Reger); el que sembla convenient, donada la rellevància de l'autor en qüestió, és conèixer-lo.

Modestament, jo pertanyo, com pot suposar-se, al grup d'admiradors de Reger. Encara que haig de dir que la meva admiració és condicional. Hi ha obres del compositor que no comprenc (penso que Reger no sempre aconsegueix controlar la seva tendència a la desmesura); unes altres composicions, no obstant això, són, a parer meu, imprescindibles, ja que constitueixen veritables fites de la creació musical. Per tant, admiració, si no cega, sí molt sincera i fins i tot entusiasta.

D'aquí ve aquest petit homenatge en els cent cinquanta anys del naixement del músic de Brand (localitat pròxima a Bayreuth), homenatge que, com deia més amunt, espero que contribueixi a fer-lo conèixer una mica millor i fins i tot pugui donar peu en el futur a iniciatives similars, o –millor– més àmplies i sistemàtiques.

Gràcies!

Óscar Candendo, organista, doctor en musicologia i professor d'orgue a l'ESMUC

Comentari

La història de la música ha col·locat el compositor Max Reger en la posició de frontissa entre el darrer Romanticisme i les primeres avantguardes, però sense acabar d'encaixar amb cap d'aquestes etiquetes. Ell mateix hi va contribuir, en posar en valor el fet musical, el so, com a finalitat última, més enllà de regles i escoles. Al mateix temps, però, va treballar sobre formes pròpies del Classicisme (sonates) i fins i tot encara més antigues, del Barroc (fantasies, fugues...). La complexitat de la seva figura és digna de ser reivindicada en els cent cinquanta anys del seu naixement.

Schönberg l'assenyala, junt amb Mahler, com un dels seus precursors immediats; per a Stravinsky és “repulsiu”, i Brahms fa una resposta com a mínim ambigua quan Reger li fa arribar, amb enorme il·lusió, la seva *Suite op. 16*, un moviment de la qual escoltarem avui. Possiblement, qui més va encertar a l'hora de definir la seva figura va ser el musicòleg Carl Dahlhaus, que veu en ell “*el penúltim estadi d'una evolució que no va arribar mai a tenir un últim estadi*”, amb referència a la ruptura que va suposar el Dodecafonisme.

És tasca nostra, avui, escoltar Reger amb la llibertat i la perspectiva que ens dona més d'un segle de distància i valorar-ne la monumentalitat, el domini de l'harmonia, la concepció simfònica de la música (incloent-hi, és clar, l'obra per a orgue) i l'audàcia amb què combina sons i usa el cromatisme, fidel encara a una tradició les costures de la qual són a punt d'esclatar.

El programa que ens proposa Óscar Candendo és una bona manera d'endegar aquesta reflexió. Reger, malgrat que va viure poc més de quaranta anys, avança cap a la modernitat sense deixar de mirar el retrovisor ni un sol moment. En aquest mirall, la presència de Johann Sebastian Bach és permanent, sobretot quan es tracta d'escriure per a orgue. Els corals del Kantor de Leipzig són una font contínua, no ja d'inspiració, sinó de veritables bases musicals sobre les quals construir noves obres. Tot i que Reger només l'esmenta explícitament al títol de l'opus 16, les formes bachianes estan presents en totes les obres del programa, començant per la *Tòcata i fuga op. 59*.

Al costat de les composicions de Reger, Candendo ens proposa un seguit de corals de Bach en què apareixen melodies i altres elements del llenguatge musical que són revisitats en les composicions del primer, tot accentuant així el joc de reflexos entre l'un i l'altre. Com a colofó, la *Fantasia i fuga, op. 135b*, que causa un enorme impacte per les seves dimensions i per la complexitat tècnica i harmònica, i que posa a prova tant l'interpret com el públic. Després d'escoltar-la, tindrem més preguntes que respostes: ¿és música romàntica? ¿És Reger un revolucionari? ¿O és un conservador? Potser ell, més que cap altre compositor abans, és immune a les etiquetes. Simplement, feia música.

Pep Gorgori, musicòleg i periodista

Palau de la Música Catalana 2023–2024

Entrades i abonaments a la venda

María Dueñas, Los Angeles
Philharmonic & Dudamel

Daniil Trifonov

Ensemble Pygmalion & Pichon

Monteverdi Choir, English
Baroque Soloists & Gardiner

Yuja Wang

Alice Sara Ott, London Symphonny
Orchestra & Pappano

Javier Camarena

Balthasar Neumann & Hengelbrock

Víkingur Ólafsson

Sara Blanch & Albert Guinovart

Quartet Casals

Franco Fagioli, Il Giardino
Armonico & Antonini

I més de 100 concerts!

Biografia

Óscar Candendo, orgue

Va néixer a Gipúscoa el 1971.

Professor de l'especialitat d'orgue a l'Escola Superior de Música de Catalunya des de la fundació el 2001.

Organista titular de l'església del Bon Pastor, a Sant Sebastià.

Doctor en musicologia per la Universidad de Valladolid.

Professor superior en les especialitats d'orgue, piano, clavicèmbal i música de cambra.

Realitzà els estudis d'orgue al Centre d'Études Supérieures de Musique et de Danse de Tolosa de Llenguadoc, amb els professors Michel Bouvard i Jan Willem Jansen. També estudià a Barcelona essent deixeble de Montserrat Torrent, i a la Hochschule für Musik und Darstellende Kunst de Stuttgart, sota el mestratge de Bernhard Haas.

Va obtenir el primer premi al Concurso Permanente de Juventudes Musicales de España (1992) i al Curso Universitario Internacional Música a Santiago de Compostel·la (1993).

El 2021 va rebre el Premi de Recerca Musical Orfeón Donostiarra-Euskal Herriko Unibertsitatea amb un treball sobre el compositor alabès de música religiosa Vicente Goicoechea Errasti (1854-1916).

És també coordinador d'Anthologia Sacra, una àmplia col·lecció de l'obra de l'esmentat Vicente Goicoechea publicada per Ficta edicions i produccions el 2020.

Ofereix concerts i participa en diversos festivals arreu d'Europa.

També et pot interessar...

Orgue al Palau

Diumenge, 25.02.24 – 18 h

Sala de Concerts

L'orgue romàntic

Loreto Aramendi, orgue

Obres de Buxtehude, Duruflé, Liszt, Fauré, Franck i Tournemire

Preu: 20 €

Mecenes d'Honor

Agrolimen

grupo euromadi

B Sabadell
Fundació

Damm
Fundació

Fundació "la Caixa"

HAVAS

CONTROL
GROUP

TMB Transports
Metropolitans
de Barcelona

Mecenes Protectors

artyplan

CATALONIA
HOTELS & RESORTS

COL·LEGI DE
FARMACEUTICS
DE BARCELONA

DES
Eventi y Spettacoli S.L.

endesa

 Fundación
Dvesta

 factorenergia

Fundació
FLUIDRA
Llegat Joan Planes

FUNDACIÓ
Gandara

FUNDACIÓ
PUIG

 REPSOL
Fundación

 Santander
Fundación

 Fundació Salvat
Grup Farmacèutic

Gramona

 GVC Gaesco

KPMG

mesoestetic

 MITSUBISHI
ELECTRIC
AIRE ACONDICIONADO

moventia 100

 Santander

 Telefónica

Mitjans Col·laboradors

ara

 el Periódico

EL PUNT **AVUI+**

LA VANGUARDIA

 EUROPA FM

RAC1

3 **CATALUNYA**
RÀDIO

Col·laboradors

Armand Basi – Bagués-Marsiera Joiers – Balot Restauració – Calaf Grup – Cardoner Grup – CECOT – Coca-Cola – Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports – Deloitte – Eurofirms Group – FC Barcelona – Fundació Abertis – Fundació Antiques Caixes Catalanes – BBVA – Fundació Caixa d'Enginyers – Fundació Castell de Peralada – Fundació Metalquímia – Gómez-Acebo & Pombo – Helvetia Compañía Suiza S.A. de Seguros y Reaseguros – Illy – La Fageda – Nexo – Quadis – Saba Infraestructures, S.A. – Scasi Soluciones de Impresión S.L. – Soler Cabot

Amics Benefactors

Ascensores Jordà, S.A. – Fundació Antoni Serra Santamans – Inclos Interiorisme, S.L. – Veolia Serveis Catalunya S.A.U. – Salvador Viñas Amat

Benefactors Palau XXI

Mª Dolors i Francesc – Elvira Abril – Pere Armadàs Bosch – Rosamaria Artigas i Costajussà – Professor Rafael I. Barraquer Compte – Francesc Xavier Carbonell Castellón – Lluís Carulla Font – Mariona Carulla Font – Josep Colomer Maronas – Isabel Esteve Cruella – Pere Grau Vacarisas – Jordi Gual i Solé – Maria José Lavin Guitart – Ramón Poch Segura – M^a. del Carmen Pous Guardia – Juan Manuel Soler Pujol – Daniela Turco – Joan Uriach Marsal – Joaquim Uriach Torello

PALAU
DE LA
MÚSICA
ORFEÓ
CATALÀ

